

ความเท่าเทียมกันของการเผยแผ่หลักเบญจศีล-เบญจธรรมในลุ่มแม่น้ำโขง
Equality of Propagation between 5 Sila- 5 Dhamma
In Mekong Region

พระครูปริยัติสารโสภิต¹, พระครูคณาสารโสภณ, ดร.²,
พระเดชขจร ขนติธโร (ภุทธิพย์)³

¹เจ้าคณะอำเภอเมืองหนองคาย (ธ) และผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์

²ผู้อำนวยการโรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์

³อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

Corresponding Author, Email: dphuthip@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเท่าเทียมกันของการเผยแผ่หลักเบญจศีล-เบญจธรรมในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ภายใต้การค้นคว้าแบบอุปนัย ผลการศึกษาพบว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาหลักที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของประชาชนในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง การเผยแผ่หลักเบญจศีลจึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่งเพราะใกล้ชิดกับพุทธศาสนิกชนมากที่สุด อานิสงค์ของศีลจะช่วยจัดระเบียบร่างกายและเป็นรากฐานของการสร้างกุศลกรรม ส่วนธรรมก็เป็นเครื่องตกแต่งอันประณีตให้ร่างกายและช่วยบำรุงกุศลกรรมให้มากยิ่งขึ้นไปอีก เมื่อมีการนำเสนอหลักเบญจศีลในสังคมไปแล้ว ก็ควรมีการนำเสนอหลักเบญจธรรมควบคู่ไปด้วย เพื่อให้สะดวกแก่การเผยแผ่ทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ

คำสำคัญ: ความเท่าเทียมกัน, การเผยแผ่, เบญจศีล-เบญจธรรม, ภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

Abstract

This academic paper aims to study the equality of the propagation of the 5 Sila-5 Dhamma principles in Mekong region, It is under inductive research. The study indicated that Buddhism is the main religion for all life in the Mekong region. The propaganda of 5 Sila is very appropriate because

of the closest to Buddhists. The virtues of baptism help to organize the body and the foundation of charity. The 5 Dharma is a refined decoration for this body and helps to nurture more karma. When the society pushed one discipline, but should be support the others as well. It is very easy to propagate nationally, regionally and internationally.

Keywords: Equality, Propagation, 5 Sila-5 Dhamma, Mekong Region

บทนำ

พระธรรมชั้นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีมากมาย ซึ่งแต่ละหลักธรรมล้วนมีคุณูปการต่อพุทธศาสนิกชนทั้งสิ้น พระวินัยปิฎกคือศีลที่เป็นกรอบแห่งการปฏิบัติที่ดี พระสันตปิฎกเป็นปัญหาที่แฝงอยู่ในพระธรรมศาสนา ส่วนพระอภิธรรมปิฎกคือความรู้สูงสุดที่เป็นบันไดสู่นิพพานจะเห็นได้ว่าการศึกษหลักธรรมของพระพุทธองค์นั้นต้องใช้เวลาอย่างมากเช่นกัน หากจะใช้เวลาทั้งชีวิตในการศึกษาค้นคว้าก็ยังไม่เพียงพอ เพราะความรู้ของพระพุทธเจ้านั้นมีมากมายเกินกว่าจะนับได้ มวลความรู้นั้นเปรียบได้กับปริมาณใบไม้ในป่า แต่หลักธรรมที่ได้นำมาสั่งสอนให้ชาวโลกมีเพียงหยิบมือเดียว (พระเทพดิลก อ่างโดย สมพนธ์, 2548) เช่นความทุกข์ก็เป็นเพียงใบไม้ใบหนึ่ง ความสุขก็เป็นใบไม้อีกใบ ส่วนการวางเฉยก็เป็นเพียงยอดไม้ยอดหนึ่งที่อยู่ในต้นไม้และป่าเดียวกันเท่านั้น ด้วยเหตุนี้การเผยแผ่ธรรมะของตถาคตจึงถือเป็นหน้าที่ของชาวพุทธทุกหมู่เหล่าที่จะต้องให้ความสำคัญมากขึ้นต้องแสวงหาความรู้ให้เหมาะกับการที่ได้เกิดมาพบพระพุทธศาสนา หาได้ทำเพื่อใครไม่ แต่เป็นการปฏิบัติธรรมเพื่อให้เกิดอานิสงส์ต่อตนเอง ทั้งยังจะช่วยสืบต่อพระพุทธศาสนาให้ยืนยาวต่อไปด้วย

สถานการณ์สังคมพระพุทธศาสนาในภูมิภาคลุ่มน้ำโขงโดยเฉพาะประเทศไทย กำลังมีกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญระดับชาติ นั่นก็คือ กิจกรรมหมู่บ้านรักษาศีล 5 ซึ่งถือว่าเป็นการรณรงค์ที่ดี เต็มไปด้วยคุณประโยชน์ และเข้ากับสังคมพุทธแบบไทยได้เป็นอย่างดี ทุกภาคส่วนให้การยอมรับและให้ความร่วมมือทั่วประเทศ ทั้งในหน่วยงานรัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และภาคประชาชนต่างก็พร้อมใจกันอย่างเต็มกำลัง แต่ทว่าหลักธรรมที่โดดเด่นก็ไม่ได้มีแค่ศีล 5 อย่างเดียวแต่ยังมีหลักธรรมอื่นอีกมากมายที่ชาวพุทธต้องตระหนักให้

มากเช่นกันไม่ว่าจะเป็นพรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 หรือฆราวาสธรรม 4 ก็ล้วนแต่คู่ควรกับการเจริญเช่นกันทั้งนี้ก็เพราะว่าหากสังคมไทยส่งเสริมเฉพาะหลักธรรมบางหลักธรรมมากเกินไป

อาจทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติได้ (พระมหาประเสริฐ ธมฺมเสฏฺฐ (จิวสูง)), 2554: 12) ทำให้คนที่ล้าเลยในการนับถือศาสนามีทางเลือกจำกัดในการปฏิบัติธรรม ทำให้ชาวพุทธบางคนอาจเข้าไม่ถึงแก่นธรรมที่แท้จริง หรืออาจทำให้เกิดนักปฏิบัติธรรมที่มีมุมมองกว้างไม่พอต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาก็เป็นได้ (การศึกษาด้านธรรมะ, 2559: 26) ดังนั้นสังคมชาวพุทธในลุ่มน้ำโขงจึงควรพิจารณาถึงความเท่าเทียมกันของการเผยแผ่หลักธรรมพร้อมกับการนำหลักธรรมไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับแต่ละท้องถิ่น หลักธรรมที่เหมาะสมแก่การเผยแผ่เคียงข้างเบญจศีลนั้นก็คือ เบญจธรรม

บทความนี้เป็นบทความวิชาการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาความเท่าเทียมกันของการเผยแผ่หลักเบญจศีล-เบญจธรรมโดยเฉพาะในภูมิภาคลุ่มน้ำโขงที่มีพุทธศาสนิกชนเป็นจำนวนมากเป็นการพรรณนาแบบอุปนัย (Inductive) ที่ศึกษาเฉพาะบางหลักธรรมแต่สามารถเทียบเคียงกับหลักธรรมอื่นๆ ได้หรือสามารถนำไปวิเคราะห์เพิ่มเติมต่อจากประเด็นที่ศึกษานี้ได้ด้วย บทความนี้มีความสำคัญที่จะกล่าวมากเป็นพิเศษอยู่บ้าง อาทิเช่น คำว่าความเท่าเทียมกันนั้นในบทความนี้หมายถึงสิทธิการได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาค มีความเหลื่อมล้ำน้อยและยินดีที่จะปฏิบัติตามมากกว่าการบีบบังคับให้ทำและคำว่า การเผยแผ่เป็นการขยายคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ด้านคำว่าเบญจศีล-เบญจธรรมคือคุณธรรมที่เป็นข้อห้าม-ข้อควรปฏิบัติซึ่งวาทะธรรมทั้งสองนี้อยู่ใกล้ชิดชาวพุทธมากที่สุดเพราะช่วยจัดระเบียบการเป็นชาวพุทธที่แท้จริง ส่วนคำสุดท้ายคือ ภูมิภาคลุ่มน้ำโขงเป็นภูมิภาคที่เป็นศูนย์กลางของพระพุทธศาสนาในอาเซียนประกอบด้วย จีน เวียดนาม พม่า ลาว กัมพูชาและไทย

การเผยแผ่หลักเบญจศีล-เบญจธรรมในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

วินัยบัญญัติที่ว่าด้วยเบญจศีลถือเป็นคุณธรรมขั้นต้นที่อยู่ในชั้นหยาบ (พระครูปทุมกันทรารกร, 2554: 64-73) ที่อธิบายได้ว่าเป็นลักษณะอาการที่ต้องละเว้นจากการประพฤติชั่วทางกายวาจาให้เรียบร้อย คนที่มีจิตเป็นปกติ ไม่ถูกกิเลสชั่วครอบงำและชัก

ไปทำชั่วทำผิด เมื่อจะทำอะไรทางกายด้วยจิตที่เป็นปกติ ก็ไม่ทำกายทุจริต เมื่อพูดอะไรทางวาจา ก็ไม่พูดวจีทุจริต เพราะฉะนั้นทำทางกาย กายก็เป็นศีล ทำทางวาจา วาจา ก็เป็นศีล คิดทางใจ ใจก็เป็นศีล (พระธรรมปิฎก, 2546: 245) ฉะนั้นเบญจศีลจึงเป็นศีลขั้นต้นที่สร้างรากฐานแห่งศีลทั้งปวง ในบางโอกาสก็ขยายออกไปเป็นศีล 8 เรียกว่าอุโบสถศีล และขยายศีลออกเป็นศีล 10 ของสามเณร เป็นต้น ดังตารางเปรียบเทียบ

เบญจศีล-เบญจธรรม

เบญจศีล	เบญจธรรม
(1) ปาณาติบาต คือ ละเว้นจากการฆ่าสัตว์ และการเบียดเบียนสัตว์	(1) เมตตาและกรุณา มีความรักใคร่และสงสารต่อสรรพสัตว์
(2) อทินนาทาน คือ ละเว้นจากการลักขโมย ปล้นจี้ ฉกชิงวิ่งราว เป็นต้น	(2) สัมมาอาชีพะ ประกอบการงานที่บริสุทธิ์สุจริตขยันหมั่นเพียรในการดำรงชีวิตในสังคม
(3) กาเมสุมิฉฉาจาร คือ ละเว้นจากการประพฤติดูผิด ล่วงละเมิดลูกเมียคนอื่น	(3) กามสังวร ความสำรวมระมัดระวังในเรื่องกาม ไม่หลงไหลไปในกรรมคุณต่างๆ
(4) มุสาวาท คือ ละเว้นจากการพูดปด พูดหยาบคาย พูดเพ้อเจ้อ พูดส่อเสียด	(4) สัจจะ มีความจริงใจซื่อสัตย์เพื่อประโยชน์ต่อมนุษย์กัน
(5) สุราเมรัยยะ คือ ละเว้นจากการเสพสุรา เพราะเป็นสาเหตุให้ทำผิดศีลทุกข้อ	(5) สติสัมปชัญญะ เพื่อให้ความรู้แจ้งในสรรพสิ่ง ไม่หลงงมงายในสิ่งที่ไร้สาระ ไม่ประมาทในชีวิต

เบญจศีลนั้นเป็นเครื่องรักษาเจตนาที่จะควบคุมกายและวาจาให้เป็นปกติ คือไม่ทำบาปโดยการละเว้น 5 ประการ ส่วนเบญจธรรมนี้จะเติมเต็มให้สาธุชนผู้ใคร่ในธรรมสามารถเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนาในอาเซียน เช่น เห็นคนตกน้ำ แต่ไม่ได้ช่วยเขา คนตกน้ำจมน้ำตาย ศีลไม่ขาด แต่ปราศจากความกรุณา เป็นต้น ทั้งเบญจศีลและเบญจธรรมข้างต้นถือว่าเป็นระดับพื้นฐานในพระพุทธศาสนาเถรวาท ซึ่งมีความหมายครอบคลุมพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งหมดในโลกมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิตของมนุษย์แต่ละบุคคล อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการรักษาเบญจศีลและเบญจ

ธรรมในพระพุทธศาสนาขั้นพื้นฐานแล้วพระพุทธศาสนายังมีขั้นระดับแห่งความประพฤติปฏิบัติที่ยิ่งกว่าขั้นนี้อีก

หลักธรรมระดับต้นอันได้แก่เบญจศีล-เบญจธรรมนี้เรียกได้ว่าเป็นมนุษยธรรมหรือเป็นสิทธิมนุษยชนพื้นฐานได้อีกประการหนึ่ง นับว่าเป็นหลักพุทธธรรมลำดับต้นๆ ที่พุทธศาสนิกชนทั่วโลกกระเสือกกระสนถึงและน้อมนำไปปฏิบัติ โดยเฉพาะพุทธศาสนิกชนชาวไทยและชาวอาเซียนในแถบลุ่มแม่น้ำโขงซึ่งส่วนใหญ่นับถือนิกายเถรวาทดังกล่าวเพราะผู้ใดที่ปฏิบัติตามหลักเบญจศีล ผู้นั้นจะมีกริยาอาการที่จริยวัตรที่งดงามมากกว่าคนอื่น ถือเป็นหลักพุทธธรรมที่น่าร่งให้แก่ผู้ศึกษาศาสนาจากทั่วทุกมุมโลกในการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ส่วนเบญจธรรมหรือธรรม 5 ก็เป็นเหมือนประตูบานแรกในการฝึกฝนสู่การเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี ถือเป็นหลักธรรมเบื้องต้นที่ช่วยส่งเสริมให้นักปฏิบัติมีการจัดระเบียบร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ใดที่ปฏิบัติตามเบญจธรรมผู้นั้นจะมีกัลยาณธรรมดึงดูดสายตาของผู้พบเห็น

จะเห็นได้ว่า ประชาชนในภูมิภาคลุ่มน้ำโขงเป็นสังคมที่นับถือศาสนาที่ใหญ่ที่สุดภูมิภาคหนึ่งของโลก เป็นชุมชนที่คำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนากลมกลืนเข้ากับวิถีชีวิตชุมชนได้อย่างลงตัว โดยการสนับสนุนอย่างเต็มที่ของภาครัฐ(พระเดชขจร, 2559: 102) ความร่วมมือด้านศาสนาและวัฒนธรรมของชาติสมาชิกลุ่มน้ำโขงทั้ง 6 ชาติได้แก่ จีน เวียดนาม ลาว พม่า กัมพูชาและไทย จึงได้รับรับการจับตามองเป็นพิเศษจากทั่วโลก เพราะหากมีมติเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของโลก เช่นการประชุมสัมมนานานาชาติลุ่มน้ำโขง เรื่องภาษาและวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาในลุ่มแม่น้ำโขงอิระวดีเจ้าพระยา และแม่โขง ที่มหาวิทยาลัยพุทธศาสนาเวียดนาม นครโฮจิมินห์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โครงการวันวิสาขบูชาโลกที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้จัดขึ้น ณ สหประชาชาติประจำประเทศไทย หรือโครงการพัฒนาศักยภาพพระนักเผยแผ่เขตลุ่มน้ำโขงทั้ง 6 ชาติ ซึ่งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสานได้จัดขึ้นทุกปีเป็นต้น นับเป็นกิจกรรมที่แสดงออกถึงความสามัคคีในการร่วมสืบทอดโอวาทแห่งองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เป็นอย่างดี ดังคำกล่าวโบราณที่ชวนให้ฉุกคิดว่า “ถือเบญจศีลไม่ทำให้ตกต่ำ ถือเบญจธรรมจะทำให้สูงขึ้น”

ความเท่าเทียมกันของการเผยแผ่หลักเบญจศีล-เบญจธรรมในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

การเผยแพร่เบญจศีลในชื่อโครงการรักษาศีล 5 ในสังคมไทยที่ดำเนินการภายใต้พระบัญชาของเจ้าพระคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้ามิ่งคลาจารย์ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช (ขณะนั้น) นั้นเป็นเรื่องที่เหมาะสมด้วยประการทั้งปวงและเป็นกิจกรรมที่น่าส่งเสริมมากที่สุดในวงการศาสนาโลกเพราะเป็นการดำเนินกิจกรรมที่ใกล้ชิดชาวพุทธ มีแนวโน้มนโยบายเพื่อเสริมสร้างความสมานฉันท์ของคนในชาติยิ่งขึ้น (ศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ <https://www.sila5.com/detail/>) อาณิสสของศีลช่วยทำให้เป็นผู้กำลังแรงกล้า เป็นอาวุธอย่างสูงสุดเป็นอารมณ์อันประเสริฐ เป็นเกราะอันนำอัครรรยศีลเป็นสะพานบุญ เป็นมหาอำนาจที่ยิ่งใหญ่เป็นยาหอมที่มหัศจรรย์ เป็นเครื่องอุปโลอันประเสริฐบุคคลผู้สมบูรณ์ด้วยศีลย่อมหอมฟุ้งไปทั่วทุกทิศครั้งตายไปแล้วก็ได้รับความสุขโสมนัสในสวรรค์ย่อมรื่นเริงในใจที่ทุกสถาน ศีลเป็นยอดและเป็นผู้มีปัญญาสูงสุดที่จะชนะหมู่มารทั้งในมนุษยโลกและเทวโลก

ชาวพุทธไทยหรือชาวพุทธในภูมิภาคอาเซียนรับรู้ถึงคุณูปการของเบญจศีลเป็นอย่างดีว่าหากยึดมั่นในศีลแล้ว คุณภาพชีวิตรุ่งเรืองมากขึ้นอุปสรรคในชีวิตจะทุเลาเบาบางลง การดำเนินชีวิตที่เป็นปกติสุข ไม่ต้องประสบพบเจอกับความทุกข์ความเดือดร้อนให้กับตนเองหรือผู้อื่น และเมื่อทำแล้ว ความเดือดร้อนที่เป็นผลจากการกระทำนั้นย่อมย้อนกลับมาหาตัวเอง ดังที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสรู้ไว้ในทศิตยสังคามวัตตสูตรว่า “ผู้หม่าย่อมได้รับการหม่าตอบ ผู้ชนะย่อมได้ชนะตอบ ผู้ต่ำย่อมได้รับการต่ำตอบ และผู้เคียดย่อมได้รับการซึ่งเคียดตอบ ฉะนั้น เพราะความหม่นกลับแห่งกรรมผู้แย้งชิง ย่อมถูกเขาแย้งชิง” (ทศิตยสังคามวัตตสูตร, สังยุตตนิกาย สคาถวรรค, มหามกุฏวิद्याลัย.เล่ม 24 ข้อ 375 หน้า 475)

การรักษาศีลเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณธรรม คือ สมานธิและปัญญา โดยสมานธิจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยศีลที่บริสุทธิ์เป็นพื้นฐาน หากไม่มีศีลสมานธิก็เกิดไม่ได้ เพราะศีลเป็นเครื่องช่วยควบคุมกายกับวาจา ในขณะที่สมานธิเป็นเครื่องช่วยควบคุมใจ ดังนั้น เมื่อกายกับวาจาไม่สงบ ใจก็ยากที่จะสงบได้ เมื่อใจไม่สงบแล้ว สมานธิก็ยากที่จะเกิด และเมื่อสมานธิไม่เกิด ปัญญารู้แจ้งในเรื่องจริงของชีวิตก็ย่อมไม่เกิดขึ้นไปด้วย เมื่อไม่มีปัญญา ก็ไม่สามารถกำจัดกิเลสอาสวะเพื่อบรรลุมรรคผลนิพพานได้ เมื่อไม่สามารถบรรลุมรรคผลนิพพาน ก็ต้องประสบกับความทุกข์ ต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในวัฏสงสารอยู่ร่ำไป แต่

เมื่อรักษาศีลได้เป็นอย่างดี สมาธิก็มีโอกาสเกิดขึ้นได้ และเมื่อสมาธิเกิด ปัญญาก็เกิดตามมาเมื่อปัญญาเกิด ก็สามารถจะกำจัดกิเลสอาสวะ และบรรลุมรรคผลนิพพานได้ ดังนั้น การรักษาศีลจึงเป็นไปเพื่อประโยชน์อย่างยิ่งต่อเส้นทางสู่นิพพาน

การมุ่งเรียนรู้หลักพุทธธรรมคำสั่งสอนถือเป็น “ความจำเป็นที่ขาดไม่ได้” (needs) มากกว่าที่จะเป็นแค่ “ความต้องการ” (want) เพราะเป็นการแสดงออกถึงการตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบของพุทธศาสนิกชนที่พึงมีต่อพระพุทธศาสนา แต่การนำเสนอหลักธรรมสู่สาธารณชนควรเป็นไปโดยเท่าเทียมกันเพื่อสร้างโอกาสให้กับพุทธศาสนิกชนได้รับทราบความหลากหลายของหลักพระพุทธธรรมอย่างเสมอเหมือนกัน โฉนดคณะผู้เขียนขอยกเหตุผลสำคัญมาสนับสนุนดังนี้

1. ความเท่าเทียมกันในการเผยแผ่หลักธรรมจะช่วยกำจัดสิ่งที่แฝงมากับศีล ศีลเป็นข้อห้ามในการปฏิบัติ แต่ในการปฏิบัติจริงนั้นจิตมนุษย์บางคนที่ยังสูงไม่พอยังสร้างปัญหาบาปมีไม่มากพอที่จะเข้าใจถึงแก่นแท้ของศีลเพราะมนุษย์บางคนยังมีมีจิตยึดอยู่ บางจึงมองสิ่งที่เป็นข้อห้ามราวกับว่า “ยิ่งห้ามเหมือนยิ่งยุ” เช่นยิ่งห้ามพูดเท็จยิ่งต้องพูดเท็จเพื่อจะได้ไม่ต้องรับโทษหรือการห้ามนอกใจคู่ของตนเองทำให้คู่ของตนบันดาลกิเลสที่จะสังเกตความงามของผู้อื่นมากขึ้นหรือแม้กระทั่งการจัดงานบุญที่ยังบริการสุราเมรัยให้กับคนร่วมงาน เป็นต้น ดุจเป็นการทำทนายศีลจนอาจส่งผลร้ายต่อตนเองอย่างรู้เท่าไม่ถึงการแต่หากมีการส่งเสริมหลักพุทธธรรมที่มากขึ้นกว่าเดิมก็เท่ากับเปิดโอกาสให้คนที่ใกล้เคียงที่จะบรรลุธรรมสามารถพบแสงประทีปแห่งธรรมได้เร็วขึ้นก็เป็นได้

2. ความเท่าเทียมกันในการเผยแผ่หลักธรรมจะสามารถชาวพุทธยึดมั่นในพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้นเพราะเหตุว่าการรับรู้หลักธรรมใดหลักธรรมหนึ่งมากเกินไปจะทำให้ชาวพุทธพึงเล็งผลเลิศ (outcome) ของหลักธรรมนั้นๆ มากเกินไปอาจทำให้ปัญญามีน้อยแต่หากมีการเผยแผ่หลักธรรมที่หลากหลายมากมากขึ้นอาจส่งผลดีให้พุทธศาสนิกชนได้เปิดมุมมองครั้งสำคัญจนนำไปสู่การเข้าถึงหลักพุทธธรรมได้อย่างรวดเร็วยังผลให้คนไร้ศาสนามีโอกาสเอนเอียงที่จะฝึกฝนตามแนวทางพระพุทธศาสนาหรือชาวพุทธที่ลี้เลในหลักคำสอนหันกลับมามุ่งมั่นในพระพุทธศาสนาอีกครั้งหรือแม้กระทั่งชาวพุทธที่ศรัทธาอยู่แล้วก็จะยิ่งยึดมั่นในพระพุทธศาสนามากขึ้นไปอีกเช่นกัน

3. ความเท่าเทียมกันในการเผยแผ่หลักธรรมจะช่วยสร้างปัญญาให้กับชาวพุทธเพราะคำสอนของพระพุทธองค์ไม่ได้บังคับให้ทำตามไม่ได้เน้นการลงโทษหากฝ่าฝืนไม่ได้ขี้ให้กลัวหากไม่ปฏิบัติตามแต่เน้นให้ปฏิบัติตามโดยสมัครใจเน้นปลูกสติและเพิ่มปัญญาเพื่อนำไปใช้เป็นความรู้ ในการพัฒนาตัวเองและใช้แก้ไขปัญหาคือปัญหาต่างๆ ในชีวิตเมื่อพุทธศาสนิกชนเหล่าใดที่ใครในธรรมสามารถเรียนรู้หลักธรรมที่หลากหลายพุทธศาสนิกชนเหล่านั้นก็สามารถประเทืองปัญญา และพานพบกับความสุขในชีวิตได้อย่างง่ายดาย

4. ความเท่าเทียมกันในการเผยแผ่หลักธรรมจะช่วยทำให้พระธรรมทูตทำงานง่ายขึ้นเพราะเมื่อมีการเผยแผ่หลักพุทธธรรมที่กว้างขวางและหลากหลายจะทำให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตที่ปฏิบัติศาสนกิจอยู่ต่างประเทศสามารถถ่ายทอดหลักคิดเชิงพุทธให้กับชาวต่างชาติได้เข้าใจง่ายขึ้นโดยอาศัยกระแสการเผยแผ่จากหน่วยงานรัฐหรือองค์กรเอกชนเป็นปัจจัยสนับสนุนการทำงานที่สะดวกทำให้พระธรรมทูตมีเวลามากพอที่จะเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์มากขึ้นด้วย

5. ความเท่าเทียมกันในการเผยแผ่หลักธรรมจะช่วยทำให้นโยบายของประชาคมอาเซียนบรรลุเป้าหมายเร็วขึ้นนโยบายหนึ่งที่สำคัญของการเปิดตลาดเสรีอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 คือการใช้แนวคิดทางศาสนาท้องถิ่นช่วยสร้างเสถียรภาพให้กับสังคมและวัฒนธรรม (พระเดชขจร, 2559: 115) ประชากรในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำโขงมีความหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรมทวารจะสร้างความเข้มแข็งให้กับภูมิภาคนี้จึงต้องผลักดันจุดเด่นที่มีอยู่แล้วให้โดดเด่นมากยิ่งขึ้นอาทิเช่นการส่งเสริมให้พระภิกษุแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านศาสนาด้วยการสนับสนุนให้ไปศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยระดับนานาชาติมากขึ้นยิ่งหลักธรรมมีความหลากหลายมากเท่าใดเป้าหมายของประชาคมอาเซียนก็จะบรรลุผลเร็วมากขึ้นเท่านั้น

6. ความเท่าเทียมกันในการเผยแผ่หลักธรรมจะช่วยเร่งสร้างสันติภาพโลกให้เกิดขึ้นโดยเร็วสถานการณ์โลกในปัจจุบันนี้เปลี่ยนแปลงเร็วมากทั้งการสื่อสารและการเคลื่อนย้ายทุนข้ามชาติสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและเกิดขึ้นในเวลาที่รวดเร็วด้วย ฉะนั้นจึงมีโอกาสเกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศอันเนื่องจากการขัดผลประโยชน์ได้แต่หากมีแนวคิดใด ๆ ที่จะสามารถสร้างความสงบในจิตใจได้ทันเวลาแนวคิดนั้นก็

สามารถช่วยคุ้มครองสันติภาพให้เกิดขึ้นได้ด้วยเหตุนี้แนวคิดที่เหมาะสมกับการสร้างสันติภาพโลกที่ใกล้เคียงที่สุดคือแนวคิดขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้านั่นเอง

แม้หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาทั้งหมดแม้จะมีมากถึง 84,000 พระธรรมขันธ์แต่ก็สามารถประมวลธรรมลงมาได้ที่ศีลสมาธิปัญญาและสามารถสรุปย่อเหลือหลักปฏิบัติเพียงหนึ่งข้อนั่นคือความไม่ประมาทคำสอนในพระพุทธศาสนาจัดเป็นอเทวนิยม เพราะปฏิเสธเทพเจ้าในฐานะที่เป็นผู้สร้างผู้รักษาหรือผู้ทำลายโลกแต่เน้นให้มวลมนุษย์ถือหลักกฎธรรมชาติ (ธรรมะ) เป็นเครื่องยึดถือปฏิบัติในการดำเนินชีวิตตลอดไป พระพุทธศาสนาเน้นความประพฤติปฏิบัติด้วยการผ่านการฝึกฝนปฏิบัติและพัฒนาตนให้สงบสะอาดบริสุทธิ์ทั้งภายนอก (ศีล) และภายใน (สมาธิ) จนเกิดความรู้แจ้งอย่างถ่องแท้ตามความเป็นจริงของสิ่งทั้งมวลมนุษย์ทุกคนก็สามารถเป็นเทพเจ้าได้บนฐานความเชื่อ (สุชีพ, 2541: 9-10) พระธรรมคำสอนของพระองค์สามารถช่วยให้หลุดพ้นจากความทุกข์ได้จริง

ฉะนั้น หลักกรรมดีกรรมชั่วจึงมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนทั้งคนและสัตว์แสดงให้เห็นถึงความเป็นสากลของพระธรรมคำสอนซึ่งมีขอบข่ายครอบคลุมทั้งชีวิตมนุษย์และสัตว์ความเท่าเทียมกันเป็นความเสมอภาคอย่างหนึ่งที่ทำให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้เพราะว่ามนุษย์มีสติและปัญญาที่เหนือกว่าเวไนยสัตว์หลายชนิดมนุษย์จึงต้องการพื้นที่ในการแสดงออกความเท่าเทียมกันเป็นสิทธิตามธรรมชาติ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติและเป็นการขบธรรมที่มนุษย์พึงมีบนความต้องการขั้นพื้นฐานเนื่องจากมนุษย์มีความกลัวเป็นพื้นฐานอยู่ตลอดเวลาความกลัวอยู่ในจิตใต้สำนึกมนุษย์มาตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์จนถึงสมัยเทคโนโลยีในปัจจุบันนี้ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้มนุษย์ต้องแสวงหาความมั่นคงปลอดภัยเพื่อเป็นหลักประกันว่าชีวิตและทรัพย์สินจะปลอดภัยจากการถูกรุกราน (อุดมศักดิ์, 2555: 27) สิทธิความเท่าเทียมกันจึงเป็นเสรีภาพตามธรรมชาติอย่างหนึ่งที่จะทำให้มนุษย์มีความปลอดภัยมากขึ้นเมื่อสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้นมนุษย์จึงต้องรักษาความชอบธรรมจากการฉ้อฉลของผู้ปกครองเพื่อรักษามาตรฐานการดำรงชีวิตให้มีคุณค่าและสมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ดังนั้นความเท่าเทียมกันจึงเปิดโอกาสให้บุคคลมีสิทธิที่จะได้รับหรือใช้การบริการสาธารณะอย่างเดียวกันภายใต้ระเบียบเดียวกันซึ่งรัฐไม่สามารถที่จะเลือกปฏิบัติหรือการให้บริการกับประชาชนเฉพาะคนใดคนหนึ่งได้ (สุรพศ,

2554; 2) ความเสมอภาคทางศีลธรรมดังกล่าวเป็นความเสมอภาคตามแนวพระพุทธศาสนาที่ว่า “มนุษย์มีสิทธิที่จะได้รับการศึกษา (right to educate) อย่างสุดตามความสามารถตนและมีเสรีภาพในการเลือกการกระทำทางศีลธรรม (กรรม) ด้วยตนเองมนุษย์จึงต้องรับผิดชอบต่อผลของการกระทำที่ดีหรือเลวของตนเอง” (พระครูปทุมกันทรารกร, อ้างแล้ว: 32) การเรียนรู้หลักพุทธธรรมในฐานะพุทธศาสนิกชนถือเป็นภาระหน้าที่อันยิ่งใหญ่ทุกภาคส่วนต้องร่วมด้วยช่วยกันโดยเสมอภาคกันความสำคัญของการเผยแผ่หลักพุทธธรรมที่หลากหลายทำให้เกิดอรรถประโยชน์มากมายความเท่าเทียมก็เป็นหนึ่งในอานิสงส์นั้นเมื่อความเท่าเทียมเกิดขึ้นผลสัมฤทธิ์สูงสุดของการเผยแผ่คำสอนตามแนวทางพระพุทธศาสนาก็จะบังเกิดตามมาหลักธรรมที่คณะผู้เขียนอยากจะทำให้เผยแผ่เคียงคู่กับเบญจศีลคือเบญจธรรมเพราะเบญจธรรมเป็นธรรมที่ละเอียดชวนปฏิบัติตามอย่างน่าอัศจรรย์ดังคำกล่าวที่ว่า “รักษาเบญจศีลบำเพ็ญเบญจธรรม”

สรุป

องค์ความรู้ในโลกนี้มีมากมายเหลือคณานับแต่เป็นปริมาณเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับสิ่งที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้พระพุทธองค์จึงทรงได้สมญานามว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้รู้ตั้งแต่กำเนิดของจักรวาลจนถึงวาระสุดท้ายของอากาศโลกพระธรรมชั้นตั้งแต่ละพระธรรมชั้นหลักธรรมแต่ละข้อคำสอนแต่ละคำล้วนกลั่นมาจากความปรารถนาให้สรรพสัตว์ออกจากความทุกข์ให้เป็นทรงสอนให้เหล่าเวไนยสัตว์ดับทุกข์ได้ด้วยตนเองทรงปรารถนาให้เดินตามทางแห่งความสุขชั้นวันรันตร์ด้วยการลดจำนวนภพชาติทว่า การถ่ายทอดหลักธรรมจากรุ่นสู่รุ่นจักต้องได้รับพิจารณาอย่างยิ่งเพราะการเริ่มเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยหลักธรรมใดหลักธรรมหนึ่งเป็นสิ่งที่ดีและเหมาะสมแต่เมื่อมีหลักธรรมแรกไปแล้วก็ควรมีหลักธรรมอื่นที่ใกล้เคียงควบคู่ไปด้วยเช่นเมื่อเผยแผ่เบญจศีลก็ควรเผยแผ่เบญจธรรมควบคู่ไปด้วยเป็นต้นหากหลักธรรมได้รับการผลักดันให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นในสังคมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาก็เป็นเรื่องง่ายขึ้นเมื่อการเผยแผ่ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันเกียรติคุณของพระพุทธศาสนาก็จรไปไกลได้อย่างแน่นอนอนสมดังวาทีธรรมที่ว่า “พระพุทธเจ้าทรงค้นพบหลักธรรมแต่พุทธศาสนิกชนที่ดีต้องแบ่งเบาภาระของพระพุทธเจ้าได้”

เอกสารอ้างอิง

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2541). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2559). พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปลฉบับพิมพ์ 91 เล่มฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย, พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัยการศึกษาด้านธรรมะ. (2559), ความรู้ด้านหลักพุทธธรรม. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://tmarin222.wordpress.com> (สืบค้นเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2561) ชิตมโน. (2533), พระพุทธศาสนาในนานาประเทศ. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัยพระครูปฐมกัณฑ์ทรากร. (2554), “หลักธรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- พระครูปริยัติรัตนายุตและอุทัยสติมัน “ พุทธธรรมกับการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย ” วารสารมจรพุทธปัญญาปริทรรศน์, ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2560) หน้า 47-58. พระเดชขจรชนดิโร (ภูทิพย์), “ มาตรการของรัฐเพื่อการรับมือภัยพิบัติในภูมิภาคอาเซียน ”, วารสารพุทธอาเซียนศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2559): หน้า 109-120
- พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต). (2540) พระพุทธศาสนาในอาเซียนกรุงเทพฯ: ธรรมสภา. (2556), พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: เอส.อาร์. พรินติ้งแมสโปรดักส์พระมหาประเสริฐธมฺมเสฏฐ (เสี้ยวสูง), (25547), ความเสมอภาคในพุทธศาสนา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.gotoknow.org/posts/427669> (สืบค้นเมื่อ 30 กรกฎาคม 2561).
- พระมหาสนองปฐโจปการี. (2553), มนุษย์กับสังคม, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบฐิตญาโณ). (2536), ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา, กรุงเทพฯ, มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, (2521), เบญจศีลและเบญจธรรม, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- สมบูรณ์สุขสำราญ. (2534), พุทธศาสนากับความชอบธรรมทางการเมือง: กรณีเปรียบเทียบไทยลาวและกัมพูชา, โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัยฝ่ายวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมพนธ์ บุญคูปต์. (2548), พุทธศาสนา: สัจธรรมของชีวิตที่ปัญญาชนควรรู้กรุงเทพฯ: โรงพยาบาลวิชัยยุทธ.
- สุชีพ ปุณฺณภาพ. (2541). คุณลักษณะพิเศษแห่งพระพุทธศาสนา, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย,
- สนิท ศรีสำแดง. (2535), พุทธปรัชญา. กรุงเทพฯ: นีลนารการพิมพ์
- สุรพศ ทวีศักดิ์. (2554), พุทธที่แปลกแยกจากความเสมอภาคในโลกสมัยใหม่. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://prachatai.com/journal/2011/09/36738> สืบค้นเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2561]
- อุดมศักดิ์สินธิพงษ์. (2555). สิทธิมนุษยชน, กรุงเทพฯ: วิญญูชน
- Kosum Saicha. (2014). Politics and Regional integration in Greater Mekong Sub-region Faculty of Political Science and Public Administration, Chiang Mai University. Pranke, Patrick (1995), “ On Becoming a Buddhist Wizard,” in: Buddhism in Practice, ed Donald S. Lopez, Jr., Princeton: Princeton University Press.